

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ostrowie
Wielkopolskim
z udziałem zainteresowanego H. W.
o ustalenie ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 maja 2024 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 14 listopada 2023 r., sygn. akt III AUa 1209/22,

1. odrzuca zażalenie w części zaskarżającej orzeczenie w punkcie 1. zaskarżonego postanowienia, a w pozostałym zakresie oddala zażalenie,

2. zasądza od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi, postanowieniem z dnia 14 listopada 2023 r., oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (pkt 1) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt 2).

Sąd odwoławczy ustalił, że odpis uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lipca 2023 r. został doręczony pełnomocnikowi odwołującej się Spółki za pośrednictwem portalu informacyjnego w dniu 2 sierpnia 2023 r. Skarga kasacyjna została nadana listem poleconym 28 września 2023 r. i nie została doręczona, bowiem operator pocztowy zwrócił ją z adnotacją „adresat zmienił siedzibę” (w dniu 12 października 2023 r.). W dniu 19 października 2023 r. (data nadania przesyłki pocztowej) pełnomocnik L. Sp. z o.o. w K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lipca 2023 r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej złożenia. W jego ocenie, skoro rozprawa apelacyjna odbyła się w trybie zdalnym, a korespondencja doręczana za pośrednictwem portalu informacyjnego, to zasadne jest stwierdzenie, że pełnomocnik odwołującej się w sposób niezawiniony wysłał skargę kasacyjną na adres Sądu odwoławczego, który był aktualny w postępowaniu apelacyjnym. Nadto odwołujący się i jego pełnomocnik mają siedziby w innej miejscowości niż Sąd Apelacyjny.

Sąd Apelacyjny wniosek o przywrócenie terminu uznał za bezzasadny, odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2018 r., II CZ 52/19 (LEX nr 3120921). Dalej stwierdził, że doręczenie odpisu uzasadnienia wyroku przez portal informacyjny oznacza otrzymanie takich samych dokumentów, jak przy doręczeniu przez pocztę. Po wtóre, Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił siedzibę 3 kwietnia 2023 r. Informacja o planowanej przeprowadzce została zamieszczona na stronie internetowej Sądu w dniu 27 lutego 2023 r. (podano nowy adres), zaś przez okres dalszych trzech miesięcy (do 30 czerwca 2023 r.) korespondencja kierowana na stary adres sądu była odbierana przez umocowanego pracownika Sądu.

W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny uznał, że nie można stwierdzić braku winy pełnomocnika Spółki. Podniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika argumentacja nie jest zasadna, bo nie tylko nie wykazuje winy, lecz dowodzi o braku należytej staranności w jego działaniu. Rozumienie pojęcia „braku winy” jest w judykaturze utrwalone. Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. przywrócenie terminu może nastąpić tylko wtedy, gdy strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swej winy. Przepis ten nie może być interpretowany w sposób rozszerzający, gdyż

jest zasadą, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie. Brak winy strony w uchybieniu terminowi podlega ocenie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danej sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. Dlatego wysłanie skargi kasacyjnej na nieaktualny adres Sądu Apelacyjnego, w sytuacji, gdy prawidłowy adres Sądu był podany przy doręczeniu odpisu wyroku z uzasadnieniem oraz był wskazany na stronie internetowej Sądu, wyklucza możliwość uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Powyższe też oznacza, że skarga kasacyjna została złożona po terminie, o obliuguje do jej odrzucenia (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik odwołującej się Spółki, podnosząc naruszenie: (-) art. 168 § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego wadliwą wykładnię i zastosowanie polegające na przyjęciu, że skierowanie w dniu 28 września 2023 roku skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi (sprawa III AUa 1209/22) z dnia 4 lipca 2023 r., na stary adres tego Sądu, należy kwalifikować jako zawinione przez profesjonalnego pełnomocnika; (-) art. 45 Konstytucji RP w związku z art. 8 Konstytucji RP i art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez brak zastosowania w sprawie „prawa do sądu” i przyjęcie, że Spółce nie przysługuje kontrola Sądu Najwyższego odnośnie do wydanego przez Sąd Apelacyjny w Łodzi III wyroku, na skutek skierowania skargi kasacyjnej przez pełnomocnika odwołującej się Spółki na stary adres Sądu.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o oddalenie zażalenia Spółki i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało odrzuceniu (co do punktu 1). W tej mierze należy zauważyć, że przyczyną odrzucenia skargi kasacyjnej było niedochowanie terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. Okoliczność jego przekroczenia była bezsporna. Skarżący złożył jednak wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej, który został oddalony. Autor zażalenia wskazał, że obejmuje zakresem zaskarżenia postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości, przy czym zupełnie

stracił z pola widzenia obowiązek złożenia wniosku o zbadanie postanowienia oddalającego jego żądanie w zakresie przywrócenia terminu (art. 380 w związku z art. 398²¹ oraz art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Należy podkreślić, że postanowienie w przedmiocie rozstrzygnięcia wniosku o przywrócenie terminu jest niezaskarżalne jako niekończące postępowania w sprawie i niewymienione w art. 394 § 1 k.p.c. Kończy ono jedynie postępowanie wpadkowe, wywołane złożeniem wniosku o przywrócenie terminu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 194/12, LEX nr 1314409; z dnia 13 listopada 2014 r., I UZ 20/14, LEX nr 1551898). Jego kontrola możliwa jest tylko w sposób pośredni, przy rozpatrywaniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Jednakże warunkiem koniecznym przeprowadzenia takiej kontroli jest zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku. Ten obowiązek judykatura wyjaśnia klarownie, uznając za wzorzec sytuację, w której warunkiem koniecznym przeprowadzenia kontroli jest zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 października 2002 r., II CZ 109/02, LEX nr 75273; z 22 stycznia 2010 r., V CZ 62/09, LEX nr 1347910; z 26 22 stycznia 2014 r., III CZ 27/13, LEX nr 1463880; z 25 października 2017 r., II PZ 23/17, LEX nr 2427157; z 2 października 2018 r., I UZ 27/18, LEX nr 2563533; z 9 kwietnia 2019 r., II PZ 7/19, LEX nr 2642769; z 8 października 2020 r., I CZ 51/20, LEX nr 3066680). Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do przypisywania pismom procesowym treści wprost w nich niewyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2013 r., II CZ 4/13, LEX nr 1341668; z dnia 18 października 2011 r., II UZ 35/11, LEX nr 1312361).

Gwoli ścisłości należy tylko wyjaśnić, że sporządzenie zażalenia (skargi kasacyjnej) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ustanawia niższego standardu należytej staranności zawodowego pełnomocnika, co oznacza, że w przypadku uzyskania informacji o zmianie adresu siedziby sądu, jest on zobowiązany do wysłania środka zaskarżenia pod właściwy adres. Po wtóre, o ile skarżący w żaden sposób nie uzasadnił (nie rozwinął w uzasadnieniu) przesłanek dotyczących naruszenia Konstytucji RP, o tyle trzeba przypomnieć, że prawo do

sądu zostało w sprawie zrealizowane przez dwuinstancyjne postępowania sądowe. Dostęp do Sądu Najwyższego jest reglamentowany, co oznacza, że nie każda sprawa zostanie tam rozpoznana, zwłaszcza gdy profesjonalny pełnomocnik ułomnie konstruuje środki zaskarżenia. Swoją drogą blankietowe powołanie przepisów ustawy zasadniczej w żaden sposób nie wydobywa kolizji wartości, jakie niosą one ze sobą, a ma jedynie na celu przykrycie oczywistych błędów na etapie sporządzenia skargi kasacyjnej.

Wobec niedopuszczalności zażalenia na postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej (pkt 1 postanowienia) podlega ono odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 398⁶ § 2 i art. 394¹ § 3 k.p.c. W tej sytuacji bezsporne pozostaje, że skarżący uchybił terminowi określonemu w art. 398⁵ § 1 k.p.c., co z kolei obliguje do jego oddalenia w pozostałej części (art. 394¹ § 3 i 398¹⁴ k.p.c.).

[SOP]

[ał]